

[Time: Three Hours]

[Marks:100]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B:
1. All questions are compulsory.
 2. All questions carry equal marks.

1. Attempt any **two** of the following:
 - A. Explain the importance of monuments in the study of Ancient History.
 - B. Evaluate dramas and biographies as sources of history.
 - C. Explain how the writings of Greek and Arab travellers help in study of ancient Indian history.
2. Attempt any **two** of the following:
 - A. Describe the social conditions of Harappan civilization.
 - B. Comment on the nature of worship of Indus civilization with reference to Mother Goddess and Pashupati.
 - C. Explain the architectural styles of Great Bath, Great Granaries and Lothal Dockyard.
3. Attempt any **two** of the following:
 - A. Trace the evolution of Kingship in the Vedic period.
 - B. Discuss the family structure and position of women in Vedic age.
 - C. Describe the nature of religion as practised by Vedic Aryans.
4. Attempt any **two** of the following:
 - A. Explain the nature of republics and monarchies in the 6th century BCE.
 - B. State the causes for the rise of Jainism and Buddhism in ancient India.
 - C. Analyse the reasons for the victory of Alexander in India.
5. Write short notes on **any two** of the following:
 - a) Coins as sources of history
 - b) Economic life of Harappans
 - c) Occupation and Trade during Vedic Age
 - d) Nanda dynasty

मराठी रूपांतर

[वेळ: ३ तास]

[गुण: १००]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B: 1. सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्र.१ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

- अ) प्राचीन भारताच्या अभ्यासातील स्थापत्य अवशेषांचे महत्व स्पष्ट करा.
ब) इतिहासाचे साधन म्हणून नाटके आणि चरित्रे यांचे मूल्यमापन करा.
क) प्राचीन भारतीय इतिहासाच्या अभ्यासासाठी ग्रीक आणि अरब प्रवाश्यांच्या लेखनाचे साहय्य कसे होते ते स्पष्ट करा.

प्र.२ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

- अ) हडप्पा सभ्यतेतील सामाजिक परिस्थितीचे वर्णन करा.
ब) आदिमाता, पशुपती यांच्या संदर्भात सिंधू संस्कृतीतील पूजनाच्या स्वरूपावर भाष्य करा.
क) महास्नानगृह, धान्यकोठारे आणि लोथलची गोदी यांची स्थापत्यशैली स्पष्ट करा.

प्र.३ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

- अ) वैदिक काळातील राजपदाच्या उत्क्रांतीचा मागोवा घ्या.
ब) वैदिक काळातील कुटुंबसंस्था आणि स्त्रियांची स्थिती याची चर्चा करा.
क) वैदिक अर्यांच्या धार्मिक जीवनाचे स्वरूप स्पष्ट करा.

प्र.४ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

- अ) इ.स. पूर्व ६ व्या शतकातील गणतंत्र आणि राजेशाहीचे स्वरूप स्पष्ट करा.
ब) प्राचीन भारतात जैन आणि बौद्ध धर्माच्या उदयाची कारणे लिहा.
क) अलेक्झांडरच्या भारतातील विजयाची कारणे विशद करा.

प्र.५ खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर टिपा लिहा

- १) नाणे-इतिहासाचे एक साधन
२) हडप्पा आर्थिक जीवन
३) वैदिक काळातील व्यवसाय आणि व्यापार
४) नंद राजधराणे
